

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vaste commissie OCW

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

De Bilt, 11 september 2016

Onderwerp: Positionpaper over het wetsvoorstel vaststellen van het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief na overeenstemming met de ouders (Kamerstuknummer 34 446)

Geachte leden van de vaste commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op woensdag 14 september houdt u een rondetafelgesprek over het wetsvoorstel vaststellen van het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief na overeenstemming met ouders (Kamerstuknummer 34 446). Oudervereniging Balans en de Nederlandse Vereniging voor Autisme vinden het wettelijk vastleggen van deze overeenstemming cruciaal. Het kan niet zo zijn dat een school een beslissing over extra onderwijszorg aan een kind kan nemen zonder instemming van de ouders.

Ouders zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun kinderen en hebben als taak om de omgeving voor de kinderen zo positief mogelijk te beïnvloeden, zo ook de schoolomgeving. De meeste ouders investeren graag in de ontwikkeling van hun kinderen en de samenwerking met de school en dat is maar goed ook.

Wetenschappelijke onderbouwing voor ouderbetrokkenheid

Wetenschappelijk onderzoek toont het belang van ouderbetrokkenheid aan. Door ouderbetrokkenheid worden de schoolprestaties van leerlingen beter en het heeft een positief effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind. (Zie bijlage voor wetenschappelijke onderbouwing)

Preventieve functie van instemmingsrecht en een handelingsplan

Ook in het kader van preventie en het voorkomen van extra kosten op het gebied van zorg en onderwijs is overeenstemmingsrecht en dus het vanzelfsprekend betrekken van ouders belangrijk. Bij het eerste handelingsplan gaat het vaak nog niet om een zorgleerling, maar zijn er wel eerste signalen waar je graag “het goede” mee doet - als school en ook als ouder. Signalen om adequaat samen op te pakken, ter voorkoming van verdere problemen! Maar waarom is samenwerking tussen ouders en de school niet vanzelfsprekend?

Onderwijs ziet de ouders niet als een gelijkwaardige samenwerkingspartner

In de geestelijke (jeugd)gezondheidszorg begint een behandeling pas als de cliënt en/of de ouder heeft ingestemd met het behandelplan (*informed consent*). De cliënt en/of de ouder wordt in de (jeugd)gezondheidszorg gezien als een gelijkwaardige samenwerkingspartner. Alle behandelaren weten dat je vooral resultaten behaalt als de cliënt en de ouder achter datgene staat waar je samen mee aan het werk bent. Ook daar zijn vele onderzoeken naar gedaan die dit bevestigen. In de jeugdgezondheidszorg is het verplicht dat de ouder heeft ingestemd.

Geen juridisering maar investering in uitkomsten leerprestaties

Uiteraard kost het tijd om met ouders samen af te stemmen en tot overeenstemming te komen. Dat is geen juridisering, maar een essentieel onderdeel van goed onderwijs aan kinderen. Het investeren in de relatie met de ouders gebeurt immers ten behoeve van de ontwikkeling van het kind. Het onderwijs heeft juist hulp nodig (wettelijk) om samenwerking en afstemming met de ouders echt serieus vorm te geven en te verankeren in het primaire proces. Juist ten behoeve van de ontwikkeling van kinderen en de uitkomsten van de leerprestaties. Wij zien ook dat leerkrachten weinig gespreksvaardigheden aanleren om lastige gesprekken te voeren met ouders, en dat zij daar meer ondersteuning bij nodig hebben. Dat begint bij het zien van ouders als gelijkwaardige partner en daarnaast is het aanleren van gespreksvaardigheden gewenst, in of na de opleiding tot leerkracht.

Instemmingsrecht stimuleert betrokkenheid van ouders en gelijke kansen in het onderwijs

Er zijn veel ouders betrokken bij kinderen en onderwijs - de meesten op een plezierige en constructieve manier. Er is echter helaas ook een groep ouders die niet of nauwelijks bij de school betrokken zijn. Die groep is *juist* essentieel om te betrekken bij het onderwijs en het samen werken aan de ontwikkeling van kinderen. Zonder instemmingsrecht (en -plicht!) is het bijna niet mogelijk om deze groep te bereiken. Daar liggen enorme kansen voor het onderwijs. Dat is de groep waarbinnen kinderen vaak geen ondersteuning krijgen van ouders, waar vaker sprake is van

schooluitval, en waar de voorscholen voor hele jonge kinderen voor ontwikkeld zijn en de gratis bijlessen voor worden bedacht. Als je gelijke kansen in het onderwijs wilt bevorderen, is instemmingsrecht - en dus het per definitie betrekken van ouders bij het onderwijs - een hele belangrijke stap voorwaarts.

Geef ouders instemmingsrecht! En werk samen aan de ontwikkeling van kinderen: het kind, de ouders en de leerkracht en/of het ondersteuningsteam.

In het document *Ontwikkelingsperspectief in het basisonderwijs* van de PO raad uit 2014 staat de onderstaande definitie:

Ontwikkelingsprofiel (definitiebeschrijving uit rapportage PO raad 2014)

- *Het primaire doel van het ontwikkelingsperspectief OPP is de ontwikkelingskansen van leerlingen te optimaliseren: het belang van de leerlingen staat voorop.*
- *In het ontwikkelingsperspectief (OPP) beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen.*
- *Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling.*
- *En het laat zien naar welk vervolgonderwijs de school, samen met de leerling en diens ouders, toewerkt.*
- *Scholen krijgen handvatten voor het opstellen, uitvoeren, monitoren en evalueren van een OPP en voor de wijze waarop zij de samenwerking met ouders kunnen vormgeven.*

School en ouders hebben elkaar nodig. Een leerling is voor een optimale ontwikkeling van zijn capaciteiten en kwaliteiten afhankelijk van goed onderwijs en betrokken ouders. Van ouders mag verwacht worden dat zij zich zullen inspannen om in de thuissituatie het kind te ondersteunen, te motiveren en te helpen met huiswerk. Bovendien kennen zij het kind in de thuissituatie. Het is dan ook niet meer dan logisch dat wanneer de schoolprestaties van een kind aanleiding geven tot zorgen, ouders en school samenwerken en overeenstemming bereiken over de hulp die nodig is.

Kinderen zijn gebaat bij goede samenwerking en afstemming tussen ouders en de school, juist omdat zij in een afhankelijke positie zitten en de ouders voor het kind verantwoordelijk zijn. De wetgever kan en mag er niet van uitgaan dat op overeenstemming gericht overleg met ouders over het handelingsdeel van het ontwikkelingsperspectief een vanzelfsprekendheid is. Nog te vaak staan ouders buiten de voordeur van de school als het gaat om de onderwijsontwikkeling van hun kind. Het wettelijk vastleggen van het op overeenstemming gericht overleg wijst zowel ouders als school op hun plichten met betrekking tot het kind en zorgt voor een gelijkwaardiger positie van ouders en school wanneer het gaat om de onderwijsontwikkeling van hun kind.

Drs. Z.D. Woldhuis

Directeur Oudervereniging BALANS / Nederlandse Vereniging voor Autisme

Bijlage wetenschappelijk onderzoek

1. Uit meerdere Britse en Amerikaanse onderzoeken blijkt dat ouderbetrokkenheid een significant positief effect heeft op het functioneren van leerlingen binnen school, op hun cognitief functioneren, hun schoolprestaties en hun werkhouding. Dit geldt voor leerlingen van alle leeftijden, ongeacht de economische en etnische achtergrond van het gezin en het opleidingsniveau van de ouders (Smit e.a., 2006).
2. Er bestaat een relatie tussen leerprestaties en de invloed van ouders. Desforges & Abouchaar (2003) maken inzichtelijk hoe groot de invloed van school en ouders is op verschillende leeftijden. Het schoolsucces van een zevenjarig kind wordt voor 29 procent bepaald door zijn ouders en voor 5 procent door de school. Naarmate het kind ouder wordt, verschuift deze verhouding. Bij een elfjarig kind is de invloed van de ouders 27 procent en de invloed van school 21 procent. Bij een zestienjarige leerling wordt het prestatiesucces nog voor 14 procent bepaald door de ouders en voor 51 procent door de school. De conclusie: ook al wordt de invloed van ouders minder naarmate een kind ouder wordt, zij hebben in het voortgezet onderwijs nog steeds een aanzienlijke rol.
3. Robert Marzano, een Amerikaanse onderwijswetenschapper, voerde een meta-analyse uit op onderwijsonderzoek van de laatste 35 jaar. Hij concludeert dat de thuissituatie, en dus ook de rol van ouders, één van de belangrijke succesfactoren is in de leerprestaties van kinderen (Marzano, 2003).
4. Ouderbetrokkenheid heeft een positief effect op het sociaal functioneren van leerlingen, stellen onder meer Smit e.a. (2006) en Henderson & Mapp (2002) op basis van onderzoek vast.
5. Meer ouderbetrokkenheid heeft een positieve invloed op het schoolklimaat. Ook zorgt het voor meer openheid: de school gaat zich meer richten op haar omgeving (Smit e.a., 2006).
6. Schoolteams staan over het algemeen onvoldoende open voor ouders. Door een beroep te doen op hun professionaliteit proberen docenten zich vaak te beschermen tegen een te grote invloed van ouders op hun werk. Bij samenwerking tussen school en ouders staat vaak alleen het belang van de school centraal. Men vindt bijvoorbeeld dat ouderbetrokkenheid alleen nodig is om de kwaliteit van de school te verbeteren. Het uitsluitend focussen op het perspectief van de school kan ten koste gaan van de doelen van ouders (Smit e.a., 2006).

7. Verwachtingen spelen in het onderwijs een grote rol. Vaak hebben docenten verkeerde verwachtingen van de ondersteuning van ouders; ze overschatten de ondersteuning van ouders uit hogere sociale milieus en onderschatten de ondersteuning van allochtone ouders. Deze verwachtingen die ze van ouders hebben, beïnvloeden óók hun verwachtingen van de prestaties van leerlingen. Docenten die meer verwachten van de ondersteuning van ouders, hebben doorgaans ook hogere verwachtingen van de leerprestaties van het kind van deze ouders. Het omgekeerde geldt overigens ook: hoe meer zij van de leerlingprestaties verwachten, des te positiever is hun indruk van ouderlijke betrokkenheid (Smit e.a., 2006). Smit e.a. trekken daarnaast de opmerkelijke conclusie dat docenten positiever oordelen over de betrokkenheid van ouders die trouw de ouderavonden bezoeken dan van ouders die zich daar zelden of nooit laten zien. Of ouders ook op andere momenten met de docent in gesprek zijn, blijkt van minder betekenis.